

Bijlage G Tabel met richtlijnen

In onderstaande tabel zijn de eisen uit de richtlijnen van 27 januari 2007 en de eisen uit de nieuwe advies-richtlijnen (rapportnummer 1826-186, dd 27 mei 2013) per thema onder elkaar gezet. In de tweede kolom staat uit welke document de eisen afkomstig zijn. In de derde kolom is weergegeven waar in het rapport het betreffende onderwerp terug te vinden is.

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
Probleemstelling, Doel en besluitvorming		
Voorkeur MER Eemshaven en MER Vaarweg zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen	Oud	Dit is niet meer actueel. De verdieping van de Eemshaven is inmiddels al uitgevoerd.
In MER vooral beter onderbouwen in welke mate de bestaande en geplande toekomstige havenbedrijven voor hun toegankelijkheid afhankelijk zijn van een verruiming (breedte en diepte). Geef aan hoe snel de scheepsomvang in de laatste jaren is veranderd, of nog kan veranderen. Voor hoeveel jaar is deze verruiming naar verwachting toereikend?	Oud	Zie Hoofdstuk 2.
In MER expliciet ingaan op concrete randvoorwaarden uit Trilaterale samenwerking (Nederland Duitsland Denemarken, ESBJERG 31-10- 2001).	Oud	Zie hoofdstuk 1 en Bijlage D.
Aanbeveling om in MER te beschrijven welke organisaties, adviesorganen en instanties formeel en informeel betrokken zijn bij de procedure en besluitvorming (helder beeld van de manier waarop de ontwikkelingen in de Eemshaven worden gecoördineerd).	Oud	Zie hoofdstuk 1.
De procedure voor de verruiming van de vaarweg is in 2006 gestart. In 2011 is het Tracébesluit vernietigd door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Ga in het MER in op deze uitspraak van de Raad van State en geef aan wat dit betekent voor de huidige procedure en het onderzoek in het MER. Ga daarbij specifiek in op de 'milieu-argumenten' die appellanten hebben gemaakt in hun bezwaar tegen de verruiming van de vaarweg. Geef aan of de informatie voor de betreffende milieu-thema's nog steeds actueel is of zal worden geactualiseerd in het MER.	Nieuw	Zie hoofdstuk 1.
Ga in het MER in op het MER-2009 en geef aan in hoeverre informatie nog actueel is en op welke onderdelen en onderzoeken de informatie is geactualiseerd. Ga tevens in op het advies van de Commissie voor de m.e.r uit 2009 en geef aan hoe invulling wordt gegeven aan de adviezen die de Commissie in haar advies heeft gegeven. (zie ook hoofdstuk 4)	Nieuw	Zie hoofdstuk 1 en Bijlage E.

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
Beschrijf in het MER de problemen met de huidige vaarweg en de consequenties voor de scheepvaart en ontwikkelingen in het Eemshaven-gebied. Onderbouw op basis van de actuele ontwikkelingen en de eerder uitgevoerde Maatschappelijke kosten baten analyse (MKBA, Infrastructuurinvesteringen Energy Park Eemshaven, Buck Consultants International, juni 2011) de noodzaak tot verruiming van de vaarweg. Geef aan of de MKBA moet worden geactualiseerd.	Nieuw	Zie hoofdstuk 2.
Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de verruiming van de vaarweg en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op: · het Eems-Dollard verdrag en de 'Note Verbal' die voor de verruiming van de Vaarweg is opgesteld; · relevante beleidskaders uit Duitsland die op het gezamenlijke Eems-Dollard gebied van toepassing zijn; · beleidskaders voor de Waddenzee en Eems-Dollard; · de Kaderrichtlijn Water (KRW) en Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM); · het Besluit bodemkwaliteit; · de Natura 2000-gebieden in het studiegebied en de (ontwerp) beheersplannen voor deze gebieden; · de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en de Structuurvisie PKB Waddenzee, en de uitwerking daarvan in het Barro; · het Nationaal Waterplan (NWP) en het Integraal Beheerplan Noordzee 2015 en het Stroomgebied Beheerplan voor de Eems.	Nieuw	Zie hoofdstuk 6 t/m 13 en Bijlage D.
Vorgenomen activiteit en alternatieven		
Ingaan op ingrepen die plaatsvinden bij: verruiming van de (bestaande) vaarweg, onderhoud van de vaarweg, gebruik van de vaarweg (toename scheepvaartverkeer)	Oud	Zie hoofdstuk 3.
Beschrijf best-case scenario en worst-case scenario mbt scheepvaartbewegingen (pagina 18 startnotitie)	Oud	Zie Bijlage H.
Onderzoek naar alternatieven en varianten: combinaties van bagger- en verspreidingstechnieken en verspreidingslocaties (zie figuur 3.6, pagina 21 startnotitie). Te verschaffen informatie per alternatief.	Oud	Zie hoofdstuk 3. In de verspreidingsstrategie (Bijlage bij het achtergrondrapport "Hydromorfologie Eems-Dollard Estuarium") is aandacht besteed aan de verschillende mogelijkheden voor baggeren en verspreiden.
Bij aanleg van een ankerplaats bij Dukegat, bespreek eventueel te nemen aanvullende maatregelen	Oud	Zie hoofdstuk 3 voor een beschrijving van : De betreffende ankerplaats heet "incidentele ligplaats bij boei 29". Aanvullende maatregelen zijn niet aan de orde. Er is wel een alternatief voor de incidentele ligplaats bij boei 29 opgenomen.

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
Beschrijf mitigerende maatregelen om negatieve milieugevolgen en hinder TIJDENS de uitvoering te voorkomen: te gebruiken materieel voor verruiming en storten, werktijden, vaarsnelheid etc	Oud	Zie hoofdstukken 6 t/m 13 (deel B).
Beschrijf Nulalternatief, afhankelijk van overtuigingskracht van nut en noodzaak, ook aandacht voor mate behalen doelstelling door uitvoeren achterstallig onderhoud, schepen met mindere diepgang, beperktere vaartijd	Oud	Zie hoofdstuk 2 (nut en noodzaak) en hoofdstukken 6 t/m 13 (deel B).
Geef aan hoe het voornemen is gewijzigd ten opzichte van het MER uit 2009 en visualiseer dit zo veel als mogelijk met (situatie)tekeningen. Geef een beschrijving van het voornemen op basis van de eisen die worden gesteld vanuit scheepvaart en scheepvaartveiligheid en veiligheid in het studiegebied. Vanwege het vervallen van de plannen voor de LNG-terminal en het daaraan gekoppelde gebruik van de vaarweg, diepgang en noodankerplaatsen, zijn de eisen aan de inrichting van de vaarweg gewijzigd. Geef in het MER aan voor welk type schepen de vaarweg moet worden verruimd. Geef aan welke randvoorwaarden dit aan het voornemen en de mogelijke alternatieven oplegt en ga daarbij in op diepte, breedte, aantal banen, noodankerplaatsen enzovoorts.	Nieuw	Zie Bijlage E voor de verschillen tussen het MER uit 2009 en dit MER. In hoofdstuk 3 en in het achtergrondrapport Ontwerpnoot Ver-ruiming vaarweg Eemshaven zijn de ontwerpkeuzes uitgebreider toegelicht.
De Commissie adviseert in de actualisatie van het MER aan te geven of de aanpassing van het voornemen en de gewijzigde inzichten ook hebben geleid tot een nieuw inzicht in alternatieven en maatregelen. Ga daarbij in op de inrichting van de vaarweg (waaronder de ankerplaatsen), de toepassing en de stortlocaties van de baggerspecie en de uitvoering van het werk van de verruiming en de onderhoudswerkzaamheden.	Nieuw	Zie hoofdstuk 3.

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
In de geactualiseerde Startnotitie wordt als Voorkeursalternatief voor het profiel van de verruimde vaarweg een ontwerp met 3 stroken getoond (Afb.5), met een totale breedte van 600m. De Commissie acht het voordeel van 3 stroken onvoldoende overtuigend aangetoond op basis van de eerdere studies. Gezien het geringe aantal schepen dat gebruik moet maken van een verdiepte geul acht de Commissie een ontwerp met twee stroken eveneens haalbaar. Daarnaast kan het wenselijk, of noodzakelijk zijn om de breedte van de diepst gelegen geul groter te maken dan de lengte van het ontwerpschip, indien aan beide zijden sprake is van een onderwaterberm. Met een dergelijk ontwerp kan worden voorkomen dat een Panamax-schip (door een menselijke of mechanische fout) dwars in de geul komt te liggen. In dat geval bestaat namelijk het risico dat bij afnemende waterstand het schip op boeg en achtersteven komt te hangen met een grote kans op doorbreken. Op grond van bovenstaande overwegingen adviseert de Commissie in het MER een beschrijving op te nemen van realistische oplossingen voor het ontwerpprofiel op basis waarvan een gemotiveerde onderbouwing van het voorkeursalternatief kan worden gegeven. Deze onderbouwing dient plaats te vinden aan de hand van een brede afweging van de consequenties ervan.	Nieuw	In hoofdstuk 3 en in het achtergrondrapport Ontwerpnoot Ver-ruiming vaarweg Eemshaven zijn de ontwerpkeuzes toegelicht. In hoofdstuk 9 is ingegaan op de veiligheid van de vaarweg.
Geef een beschrijving van de verschillende mogelijkheden voor het bestemmen van het vrijkomende materiaal. Ga daarbij in op het materiaal dat vrijkomt bij de verruiming van de vaarweg en bij het toekomstige reguliere onderhoud. Betrek hierbij onder meer de fysische en chemische samenstelling van zowel het baggermateriaal als de kwaliteit van de ondergrond op de plaats van bestemming, de hoeveelheden vrijkomend materiaal, de eventuele (uitvoerings)technische beperkingen en de mogelijkheden vanuit beleid en wet- en regelgeving. Maak bij de beschrijving in elk geval onderscheid in de deelstromen zand en klei/keileem en beschouw minimaal de mogelijkheden van verspreiden binnen het 'systeem' van de Eems- Dollard, het verspreiden buiten dit oppervlaktewatersysteem en andere vormen van nuttige toepassing in werken, zowel droog als nat. Om het kustfundament op peil te houden is het kustbeleid onder meer gericht op het behouden van zand in het kustfundament en op het niet hinderen van transport van zand langs en dwars op de kust. Daarnaast schrijft het beleid van de PKB om verschillende redenen voor om baggerspecie uit de Waddenzee niet te onttrekken, maar in de Waddenzee te verspreiden. Beschrijf in het MER in hoeverre deze generieke beleidsuitgangspunten voor de vaarwegverruiming van toepassing, c.q. zinvol, zijn uitgaande van de gebiedsspecifieke kenmerken van het Eems-Dollard gebied.	Nieuw	Zie Passende Beoordeling.

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
Geef voor de optie 'verspreiding binnen het kust-systeem' een zo concreet mogelijke beschrijving van de hiervoor in aanmerking komende locaties. Ga daarbij als eerste uit van de potentiële geschiktheid van locaties op basis van een gebiedsverkenning en vervolgens op de meer feitelijke geschiktheid vanuit onder andere capaciteit, in te zetten materieel, heersende stroomsnelheden en morfologische omstandigheden en tenslotte de milieueffecten van het verspreiden.	Nieuw	Zie hoofdstuk 6 en het achtergrondrapport "Hydromorfologie Eems-Dollard Estuarium".
Ga voor de uitvoering van de baggerwerkzaamheden (verruiming en onderhoud) in op de periode (het seizoen) waarin de werkzaamheden plaatsvinden en het type materieel dat wordt ingezet.	Nieuw	Zie hoofdstuk 3.
Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten. Ga daarbij specifiek in op het voornemen van de verruiming van de vaarweg 'Ausbau Emderfahrwasser'. Geef aan wat de status van dit voornemen is en hoe effecten van dit voornemen in samenhang worden beoordeeld.	Nieuw	Zie hoofdstuk 6 t/m 13 (deel B). In de Passende Beoordeling in het achtergrondrapport "Hydromorfologie Eems-Dollard Estuarium" is uittgebreider ingegaan op "Ausbau Emderfahrwasser".
Bestaande milieusituatie en milieugevolgen		
Beschrijf huidige situatie rekening houdend met de al aanwezige scheepvaart, visserij, NorNed-stroomkabel	Oud	Zie hoofdstuk 13.
Beschrijf autonome ontwikkeling adhv concreet genomen besluiten en trends zoals invloed zeespiegelstijging	Oud	Zie hoofdstuk 6 t/m 13 (deel B).
Beschrijf cumulatie voor die milieuaspecten die worden beïnvloed door nieuwe activiteiten/projecten die in de omgeving staan gepland	Oud	Zie hoofdstuk 6 t/m 13 (deel B).
Verantwoord in MER de keuze van de diverse gebruikte modellen. Geef expliciet de onzekerheidsmarges van de modellenresultaten aan, mede door aan te geven met welke metingen en waarnemingen de modellen zijn geijkt (conform onderdeel Morfologie MER Maasvlakte 2). Mbv bestaande monitoringsgegevens kunnen indien nodig de onzekerheidsmarges worden gereduceerd.	Oud	Zie hoofdstuk 6 t/m 13 (deel B) en Bijlage E.
Baseer de afbakening van het studiegebied niet alleen op modelgrenzen.	Oud	Zie achtergrondrapport "Hydromorfologie Eems-Dollard Estuarium"

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
Effectbeschrijvingen voor: Bodem en water Morfologische ontwikkelingen Tweegeulensysteem Natuur Veiligheid (nautische veiligheid, externe veiligheid, hoogwaterveiligheid) Cultuurhistorie Overige gebruikers (recreatie, vissers) Effecten indien specieberging op land aan de orde is	Oud	Zie hoofdstukken 6 t/m 13 (deel B).
De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. De doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid moeten in de vergelijking worden betrokken, m.n. waterkwaliteit en natuurbescherming.	Oud	Zie hoofdstukken 6 t/m 13 (deel B).
Monitoring en evaluatie. Checken wat voorgeschreven staat	Oud	Zie hoofdstuk 4.
Samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.	Oud	Zie samenvatting.
Verantwoord in het MER de keuze van ieder van de in te zetten modellen en ga in op de eventuele wijzigingen ten opzichte van de in het MER-2009 gebruikte modellen met inputvariabelen en expert-inzicht.	Nieuw	Zie hoofdstukken 6 t/m 13 (deel B) en de achtergrondrapporten.
Cumulatie met activiteiten in de Eemshaven, actualiseer het MER met nieuwe ontwikkelingen en activiteiten in het studiegebied	Nieuw	Zie hoofdstukken 6 t/m 13 (deel B) en Passende Beoordeling.
Effecten van de verschillende baggertechnieken	Nieuw	Zie hoofdstuk 6.
Aangeven voor welke milieuaspecten onvoldoende informatie kan worden opgenomen door gebrek aan gegevens.	Nieuw	Zie hoofdstuk 6 t/m 13 (deel B).
Zorg ervoor dat een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen.	Nieuw	Zie Bijlage A en B.
Geef in de samenvatting de belangrijkste zaken weer zoals: De voorgenomen activiteit en de alternatieven De belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieve, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn De vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief	Nieuw	Zie samenvatting.
Hydromorfologie		
onderzoek naar mogelijkheden voor verspreiden van baggerspecie en naar effecten ervan voor MER Eemshaven en MER Vaarweg <u>afzonderlijk</u> (met name voor identificatie van verspreidingslocaties).	Oud	Dit is niet meer actueel.

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
onderzoek naar mogelijkheden voor verspreiden van baggerspecie en naar effecten ervan voor MER Eemshaven en MER Vaarweg <u>gecombineerd uitvoeren</u> (met name voor identificatie van verspreidingslocaties)	Oud	Dit is niet meer actueel.
een onderbouwd inzicht in de effecten van het verspreiden en/of verwerken van de vrijgekomen baggerspecie. Beschrijf daarbij de verwachte kwaliteit van de baggerspecie, maak duidelijk aan welke kwaliteitseisen de baggerspecie moet voldoen voor verspreiding in de mogelijke verspreidingsgebieden. Geef aan hoe baggermateriaal dat van onvoldoende kwaliteit is voor dergelijke verspreiding, zal worden verwerkt.	Oud	Zie hoofdstuk 6 en hoofdstuk 7.
Is er specie aanwezig van onvoldoende kwaliteit voor verspreiding op zee (volgens normering of door significant negatieve effecten voor Natura2000 gebieden? Zo ja, dan: Waarheen wordt de specie afgevoerd: in depot geborgen of op land verwerkt? Geef de wettelijke kaders aan voor de gekozen stort- en verwerkingsmethodiek.	Oud	Zie hoofdstuk 7 en Passende Beoordeling.
In MER expliciet ingaan op concrete randvoorwaarden uit Chemie toxiciteit toets (CTT) voor verspreiding zoute baggerspecie, 18-06- 2004)	Oud	Zie hoofdstuk 7.
In MER expliciet ingaan op concrete randvoorwaarden uit Zoute Bagger Toets (ZBT) uit het nieuwe Besluit bodemkwaliteit, 31-3-2006	Oud	Zie hoofdstuk 7.
Aantonen dat voldoende gegevens over speciekwaliteit beschikbaar is.	Oud	Zie hoofdstuk 7.
Beschrijf in MER verschillende stortstrategie varianten: Zoek naar het optimum tussen storten op meer en minder dynamische plaatsen. Weeg af of het storten geconcentreerd of meer gespreid moet plaatsvinden, zowel in tijd als qua locatie. Onderzoek mogelijkheden van win-winsituaties (b.v. kustsuppleties). Ga in op een eventueel verschil in strategie tussen verruimen en onderhoud.	Oud	Zie hoofdstuk 6 en Passende Beoordeling.
Beschrijf MMA (verplicht en realistisch) bestaand uit combinatie van baggertechniek en specieberging, die het milieuoogpunt het beste scoort, aangevuld met evt mitigerende en compenserende maatregelen	Oud	De effecten van het baggeren voor het VKA zijn beschreven in hoofdstuk 6 en in het achtergrondrapport "Hydromorfologie Eems-Dollard Estuarium"

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
Beschrijf hoe de verschillende varianten voor het ontwerpprofiel en het verwijderen en bestemmen van het daarbij vrijkomende materiaal de estuari-umodynamiek beïnvloeden. Besteed daarbij in elk geval aandacht aan: De zand- en slibbalans in het estuarium Eventuele veranderingen in het geulensysteem Veranderingen in arealen aan platen, ondiep watergebieden en slikken Veranderingen in de dynamiek De omvang van het gebied waar, en in welke mate en hoedanigheid, tijdelijke en permanente veranderingen in sedimentconcentraties kunnen optreden.	Nieuw	Zie hoofdstuk 6.
Geef aan of er ten opzichte van het MER-2009 door het nieuwe voornemen veranderingen zijn te verwachten in de stromingen ter plaatse van de vaarwegverruiming en in het achterliggende gebied en geef op basis daarvan een actualisatie van de effecten voor de sedimenthuishouding in de omgeving.	Nieuw	Zie hoofdstuk 6.
Bepaal de mate van vertroebeling van het water, de eventuele verspreiding van verontreinigende stoffen en veranderingen in de samenstelling van het water.	Nieuw	Zie hoofdstuk 6 en hoofdstuk 7.
Geef aan of de veranderingen in het ontwerpprofiel consequenties hebben voor de in het MER-2009 gegeven effectbeschrijving voor de getijdeamplitude in het achterland en daarmee de benodigde hoogte van de waterkeringen.	Nieuw	Zie hoofdstuk 6.
Waterkwaliteit		
In MER expliciet ingaan op concrete randvoorwaarden en doelen die voortvloeien uit Kaderrichtlijn Water (KRW) voor de natuurlijke en niet natuurlijke delen van de Waddenzee ten aanzien van de prioritaire stoffen, overige verontreinigingen en nutriënten.	Oud	Zie hoofdstuk 7.
Geef aan hoe het initiatief zich verhoudt tot het stand-still beginsel uit de KRW (waterkwaliteit mag niet verslechteren). Let vooral op de beperkingen die stand-still beginsel kan vormen voor de verspreiding van baggerspecie met hoge gehalten aan TBT en TPT (tributyltin en triphenyltin). Hierbij speelt het blootstellingsoppervlak van verontreinigde waterbodem met het oppervlaktewater een essentiële rol.	Oud	Zie hoofdstuk 7.
Mits noodzakelijk in kader van vergunningverlening: in MER relevante informatie voor watertoets opnemen.	Oud	Zie hoofdstuk 7.
Luchtkwaliteit		
Beschrijf worst-case scenario mbt luchtkwaliteit (pagina 36 startnotitie)	Oud	Zie hoofdstuk 12
De wijze van berekening en mogelijke maatregelen, zoals het gebruik van schonere brandstoffen.	Nieuw	Zie hoofdstuk 12 en Bijlage F.

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
<i>Veiligheid</i>		
Beschrijving effecten op de scheepvaart, met name op de nautische veiligheid.	Oud	Zie hoofdstuk 9 en achtergrondrapport "Veiligheidsstudie naar effecten verruiming Eemsgeul".
Beschrijving te nemen maatregelen en procedures inzake de nautische veiligheid	Oud	Zie hoofdstuk 9 en achtergrondrapport "Veiligheidsstudie naar effecten verruiming Eemsgeul".
Nautische veiligheid in relatie tot de scheepvaart ontwikkelingen in het studiegebied	Nieuw	Zie hoofdstuk 9 en achtergrondrapport "Veiligheidsstudie naar effecten verruiming Eemsgeul".
Inventariseer de toekomstverwachtingen en ontwikkelingen van de scheepvaart in het studiegebied.	Nieuw	Zie Bijlage H.
Beoordelen van het risico van een aanvaring met een olietanker en de consequenties van uitstromende olie/olieproducten.	Nieuw	Zie hoofdstuk 9 en achtergrondrapport "Veiligheidsstudie naar effecten verruiming Eemsgeul".
Aandacht besteden aan de veiligheid van de scheepvaart, en de kans op het aan de grond raken van een bulkschip.	Nieuw	Zie hoofdstuk 9 en achtergrondrapport "Veiligheidsstudie naar effecten verruiming Eemsgeul".
<i>Natuur</i>		
Beschrijving van de mogelijke negatieve gevolgen (afzonderlijk) voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden: in Nederland en Duitsland.	Oud	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
Beschrijving van de mogelijke negatieve gevolgen (cumulatief in samenhang met andere initiatieven) voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden: in Nederland en Duitsland.	Oud	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
Geef een duidelijke weergave van de onzekerheden in voorspellingen en de doorvertaling daarvan naar betrouwbaarheidsmarges voor effecten op de natuur.	Oud	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
Geef aan hoe onzekerheden van de voorspellingen doorwerken in: ecologische effecten ecotoxicologische effecten	Oud	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
In MER expliciet ingaan op concrete randvoorwaarden uit Natuurbeschermingswet: vermeld de doelen die voor de verschillende deelgebieden gelden.	Oud	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
In MER expliciet ingaan op concrete randvoorwaarden uit OSPAR-Verdrag (Oslo Parijs 1998) inzake de bescherming van het mariene milieu in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan.	Oud	Zie hoofdstuk 8 en Bijlage D.
Atmosferische depositie, betrek actuele inzichten bij de berekeningen en beschrijving van de effecten op de Natura 2000-gebieden.	Nieuw	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
Kennisleemten voor natuur, geef aan of de gesignaleerde kennisleemten kunnen worden ingevuld.	Nieuw	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
Schets de algemene natuurwaarden van het studiegebied en de sleutel- en drukfactoren die de kwaliteit daarvan bepalen. Geef de beschermde gebieden op een kaart aan en vermeld de (Nederlandse en Duitse) grondslag van de bescherming. De Commissie verwacht dat in ieder geval de effectrelaties van vertroebeling, (onderwater)geluid, atmosferische depositie (NO _x en SO _x), lichtverstoring, ruimtebeslag en waterkwaliteit worden beschreven. Besteed ook aandacht aan de gevolgen voor de voedselketen (primaire productie, kraamkamers vis, etc.). Ga na of de bij het vorige MER gebruikte informatie nog voldoende actueel en volledig is.	Nieuw	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
De ecologische kwaliteit van het Eems-Dollard estuarium staat onder druk, mede door ingrepen die verband houden met industriële en havenontwikkelingen in de Eemshaven, Delfzijl en Emden. Elke verslechtering van natuurwaarden kan het halen van de behoud- en verbeterdoelstellingen verder buiten bereik brengen. De Commissie geeft daarom in overweging om na te gaan in hoeverre de vaarwegverruiming en toekomstige plannen en projecten kunnen samengaan met verbetering van de ecologische veerkracht van het estuarium.	Nieuw	Er is niet ingegaan op de verbetering van de ecologische veerkracht van het estuarium. Er zijn wel maatregelen voorgesteld om de effecten tot een minimum te beperken. Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
Beschrijf de mogelijke beïnvloede instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Niedersächsisches Wattenmeer, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone, inclusief eventuele verbeterdoelen	Nieuw	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
Beschrijf de gevolgen van het voornemen voor de Natura 2000-gebieden op grond van de beschreven ingreep-effectrelaties, ook in combinatie met andere plannen, projecten en handelingen. Specificeer de effecten voor de aanlegfase en de gebruiksfase	Nieuw	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
Verbeter – inpassings- en/of mitigerende maatregelen in beeld te brengen, waarmee nadelige gevolgen voor de natuurkwaliteit voorkomen kunnen worden.	Nieuw	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
Beschrijf welke beschermde soorten te verwachten zijn in het studiegebied, waar zij voorkomen en welk (Nederlands/Duits) beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.	Nieuw	Zie hoofdstuk 8.
Geef aan welke invloed het voornemen in de aanleg- en/of gebruiksfase heeft op deze soorten, inclusief gevolgen voor de staat van instandhouding.	Nieuw	Zie hoofdstuk 8.
Doorloop het integraal afwegingskader Noordzee zoals genoemd in het integraal beheerplan Noordzee 2015	Nieuw	Zie hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling.
Landschap		
Ga in op de status en betekenis van het Waddengebied als Werelderfgoed gebied.	Nieuw	Zie hoofdstuk 8.

Aanbeveling	Herkomst	Waar in MER?
Ga in op de landschappelijke (rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid met inbegrip van de duisternis) en cultuurhistorisch kwaliteiten van de Waddenzee.	Nieuw	De verruiming van de vaarweg leidt niet tot veranderingen in het dagelijkse verkeersbeeld en is daarmee niet van wezenlijke invloed op de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de Waddenzee. Deze effecten zijn daarom niet expliciet in het MER opgenomen. Met de toets aan de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 8 en Passende Beoordeling zijn de beoordelingscriteria impliciet wel meegenomen.

